

(14/10/2008 tarihli ve 27024 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

PETROL PİYASASI FİYATLANDIRMA SİSTEMİ YÖNETMELİĞİ

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; petrol piyasasına arz edilen mal ve hizmetlerin; güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumunun sağlanmasında, şeffaflık, eşitlikçilik ve istikrarın teminine yönelik olarak, piyasa faaliyetlerine ilişkin bazı mal ve hizmet fiyatlarının; oluşturulması, uygulanması ile bunların ilgililere ve kamuoyuna açıklanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

- Petrol piyasasında fiyatlandırmanın çerçevesine,
- Tarife, fiyat listesi ve fiyat ilanına ilişkin ilke ve yükümlülükler,
- Tarife, fiyat listesi ve fiyat ilanlarının kamuoyuna açıklanmasına,
- Tarifelerin oluşturulmasına, uygulanmasına ve değiştirilmesine,
- Fiyat değişikliklerine,
- Fiyat ilanına,
- Yerli ham petrol fiyat uyumsuzluklarının halline,
- Piyasaya müdahaleye dair usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Akaryakıt bayi fiyatı: İhrakiye teslimi şirketleri ve bayilerin; kullanıcılara akaryakıt satışı yapabileceği tavan fiyatı,
- Akaryakıt dağıtım fiyatı: Dağıtıcıların; bayilerine, ihrakiye teslimi şirketlerine ve serbest kullanıcılara akaryakıt satışı yapabileceği tavan fiyatı,
- Akaryakıt toptan fiyatı: Rafinerici, dağıtıcı, işleme (biodizel) ve ihrakiye teslimi şirketlerinin; birbirlerine akaryakıt satışı yapabileceği tavan fiyatı,
- Başkan: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Başkanı,
- Fiyat: Teslim veya hizmet ifasının karşılığı olarak, birim başına aynen ödenmesi gereken meblağı,
- Fiyat listesi: Mal veya hizmet türlerine göre, satışa esas ölçü birimleri ile fiyat veya tavan fiyatlarının yer aldığı dokümanı,
- İlan Panosu: Akaryakıt istasyonlarında satışa sunulan akaryakıtların resmi isim ve tavan fiyatlarının ilan edildiği pano,
- İlgili mevzuat: Petrol piyasasına ilişkin Kanun, Bakanlar Kurulu Kararı, yönetmelik, lisans, tebliğ, genelge ve Kurul kararlarını,
- Kanun: 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununu,
- Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,
- Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- Metodoloji: Fiyat listesinin oluşturulmasında kullanılan hesaplama yöntemi ile satışlarda kullanılan; nitelik, nicelik, bedel, indirim, had, teslim yeri ve şekli, ödeme koşulları, sorumluluklar, fire payları ve benzeri unsurlara ilişkin usul ve esasları kapsayan dokümanı,
- Piyasa: Petrolün temini ve satışı, rafinajı, işlenmesi, depolanması, iletimi, ihrakiye teslimi, taşınması, dağıtımı, bayiliği, kullanımı ve bunlarla ilişkili iş ve işlemlerden oluşan piyasayı,
- Tarife: Metodoloji ve fiyat listesinden oluşan dokümanı,
- Tavan fiyat: Teslimin veya hizmet ifasının karşılığı olarak, birim başına en fazla ödenmesi gereken meblağı,
- Zeyilname: Onaya tabi tarifelerde yapılan değişikliklerin gösterildiği, Kurulca onaylı tarife eki belgeyi ifade eder.

Petrol piyasasında fiyatlandırma

MADDE 5 – (1) Kanunun, 10 uncu maddesinde yer alan;

- Yerli ham petrolün fiyat teşekkülüne,
 - Olağanüstü hallerde taban ve/veya tavan fiyat belirlemeye,
 - Tarife veya tavan fiyat oluşturmaya,
- ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, piyasaya arz edilen mal ve hizmetlerin fiyatları serbestçe oluşur.

(2) Petrol piyasasına sunulan mal ve/veya hizmetlerle ilgili olarak;

a) İletim, depolama, rafinerici ve dağıtıcı lisansları kapsamındaki faaliyetlerde, tarife,

b) İşleme lisansı kapsamındaki faaliyetlerde, fiyat listesi,

c) Bayilik (İstasyonlu) lisansı kapsamındaki faaliyetlerde, fiyat ilanı esası uygulanır.

(3) Kurul tarafından;

a) Taşıma, ihrakiye teslimi, madeni yağ ve bayilik (istasyonsuz) lisansları kapsamındaki faaliyetlerin tümü veya bir kısmı için; tarife, fiyat listesi veya fiyat ilanı esaslarından birinin uygulanması,

b) İşleme lisansları kapsamında yürütülen faaliyetlerin tümü veya bir kısmının fiyat listesi esasından muaf kılınması veya faaliyetlerde fiyat ilanı esası uygulanması kararlaştırılabilir.

Tarife, fiyat listesi ve fiyat ilanına ilişkin ilkeler

MADDE 6 – (1) Tarife, fiyat listesi veya fiyat ilanı her bir lisans için oluşturulur.

(2) Tarife, fiyat listesi ve fiyat ilanı, bunlara taraf olan tüm kişiler açısından bağlayıcıdır.

(3) Tarife ve fiyat listelerinde çapraz sübvansiyon yapılamaz.

(4) Tarife ve fiyat listelerinde;

a) Para birimi olarak, Yeni Türk Lirası,

b) Hacim veya ağırlık ölçü birimi olarak; ham petrol için varil, fuel oil türleri için ton, diğer akaryakıtlar için m³,

c) Nitelendirmede; ham petrol için gravite değeri, akaryakıt türleri için akaryakıtların resmi isimleri,

ç) Hizmet ölçütü olarak; iletim faaliyetleri için yükleme ve varış mahalleri veya taşıma mesafesi, depolama faaliyetleri için depolama gün sayısı

kullanılır.

(5) Fiyat ilanlarında;

a) Para birimi olarak, Yeni Türk Lirası,

b) Hacim veya ağırlık ölçü birimi olarak; fuel oil türleri için kilogram, diğer akaryakıtlar için litre,

c) Nitelendirmede, akaryakıt türleri için akaryakıtların resmi isimleri

kullanılır.

(6) Fiyat listelerinde açıklamalar, tarifelerde indirim ve hadler yer alabilir.

(7) Tarifelerde indirimler;

a) Depolama ve iletim tarifelerinde;

1) Hizmet verilen, ham petrol ve akaryakıt miktarının ve/veya depolama süresinin artışına,

2) Hizmet verilen, ham petrolün gravitesinin yükselişine,

3) Bazı hizmetlerin alınmamasına,

4) Hizmetin mesai saatleri dahilinde yapılmasına,

b) Rafinerici ve dağıtıcı tarifelerinde;

1) Verilen mal ve hizmet miktarının artışına,

2) Bazı hizmetlerin alınmamasına

göre yapılabilir.

(8) Tarifelerde hadler;

a) Depolama ve iletim tarifelerinde;

1) Ham petrolün özelliklerine,

2) Ham petrol ve akaryakıtların miktarına ve depolama süresine,

b) Rafinerici ve dağıtıcı tarifelerinde;

1) Asgari satış miktarına,

2) Teslim alma süresine

göre belirlenebilir.

(9) Tarifelerde, yükümlülerin talebi üzerine, Kurumca uygun görülen diğer indirim ve had unsurlarına da yer verilebilir. Tarifede yer alan hadlere veya fiyat listesindeki açıklamalara uygun olmayan, mal ve hizmet talepleri karşılanmaz. Tarife veya fiyat listesinde yer almayan bir had, erişim, alım ve diğer taleplerin reddinde gerekçe olarak gösterilemez.

(10) Tarife ve fiyat listelerinde; tesis bünyesinde hizmet verilmesi halinde; katkılama, harmanlama, karıştırma, işaretleme, toplulaştırma, pompalama, ısıtma ve benzeri yan hizmetlere ilişkin fiyatlar ile benzeri unsurlara da yer verilir.

(11) Akaryakıt toptan ve akaryakıt dağıtım fiyatlarının oluşacağı; tesis, depo veya illerin, eklenme, çıkarılma veya değiştirilme işlemleri ilgililerin talebi üzerine Kurumca yapılır.

Tarife, fiyat listesi ve fiyat ilanına ilişkin yükümlülükler

MADDE 7 – (1) Piyasada faaliyet gösteren;

a) İletim, depolama, rafinerici ve dağıtıcı lisansı sahipleri, faaliyetlerini tarifelerine,

b) İşleme lisansı sahipleri, faaliyetlerini fiyat listelerine,

c) Bayilik (istasyonlu) lisansı sahipleri akaryakıt teslimlerini fiyat ilanlarına göre yapmakla yükümlüdür.

(2) İletim lisansı ile iletim tesisleriyle bağlantılı olan depolama tesislerine ilişkin depolama lisansı sahipleri, faaliyetlerini onaya tabi tarifelerine, rafinerici, dağıtıcı ve iletim tesisleriyle bağlantılı olmayan depolama tesislerine ilişkin depolama lisansı sahipleri, faaliyetlerini bildirim tabi tarifelerine göre yapar.

(3) Piyasada;

a) İletim ve depolama tarifelerinde indirimler hariç olmak üzere, fiyat,

b) Rafinerici ve dağıtıcı tarifeleri ile fiyat listeleri ve fiyat ilanlarında, tavan fiyat esası uygulanır.

(4) Yükümlüleri; tarifelerini, fiyat listelerini, tarife veya fiyat listesi değişikliği bildirimlerini, zeyilnamelerini ve ilgili defterlerini, on yıl süreyle saklamakla yükümlüdür. İlan panosundaki değişiklikler, bayilik lisansı sahiplerince her sayfasına müteselsil sıra numarası verilerek kaşelenmiş olan defterde değişiklik tarihlerinde açılan sayfalara işlenir.

Tarifelerin oluşturulması ve uygulanması

MADDE 8 – (1) Lisans başvuruları kapsamında alınan tarife dosyalarının incelenmesi ve değerlendirilmesi ile onaya tabi tarifelerin ilk onayları, lisans başvurusuna ilişkin işlemler kapsamında yapılır.

(2) Lisans başvuruları kapsamında değerlendirilen tarife önerilerinde;

a) İlgili ve diğer mevzuata uygunluk,

b) Var ise emsal tarifelere uygunluk, emsal tarifeler yoksa makul ve adil olma,

c) Rafinericilerin ve dağıtıcıların tarife metodolojisinin, fiyatların en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa fiyatlarına göre teşekkülüne imkan vermesi,

ç) İletim ve depolama tarifelerinde, Kanununun 12 nci maddesine ve tip tarifeye uygunluk aranır.

(3) Tarife dosyası uygun bulunmayan lisans başvuruları reddedilir.

(4) Tarifeler, Faaliyete Başlama Bildirimi yapılmasıyla uygulamaya girer. Tarifeler, değiştirilinceye veya herhangi bir nedenle yürürlüğünün durdurulmasına kadar uygulamada kalır.

(5) İletim ve depolama tarifeleri, Kurumca belirlenerek, internet aracılığıyla ilan edilen tip tarifelere göre hazırlanır.

Onaya tabi tarife değişiklikleri

MADDE 9 – (1) Onaya tabi tarifelerin değişiklikleri; lisans sahibinin başvurusu üzerine veya Kurul kararıyla re'sen yapılır.

(2) Tarife değişikliği başvurularının incelenmesi sonucu var ise tespit edilen eksiklikler, başvuru sahibine yazılı olarak bildirilerek, eksikliklerin giderilmesi için 10 iş günü süre verilir. Usulüne uygun olarak hazırlandığı anlaşılan tarife değişikliği başvuruları, Kurum internet sayfasında 10 iş günü süreyle ilan edilir.

(3) İlan süresi içerisinde, tesisden hizmet aldığı kanıtlayan kişiler, tarife değişikliğine itiraz edebilir. İtirazlar, lisans sahibine bildirilerek; 10 iş günü içinde tarife değişikliği başvurusunu itiraz doğrultusunda değiştirmesi veya karşı görüş hazırlaması istenir.

(4) Tarife değişikliği başvuruları ve varsa itiraz evrakı, tarife önerileri değerlendirme kriterleri çerçevesinde değerlendirilir. Tarife değişikliği talebi, Kurul Kararıyla onaylanır veya red olunur. İtiraz üzerine, Yönetmeliğin 15 inci maddesi çerçevesinde re'sen işlem yapılabilir. Onay, gerekçeli red veya re'sen değişiklik kararları ilgiliye 10 iş günü içinde bildirilir.

(5) Onaya tabi tarife değişikliklerinde, tarife tümüyle değiştirilmediği takdirde, zeyilname tanzim edilir.

(6) Onaya tabi tarife değişiklikleri, onayda belirtilen tarihte uygulamaya girer ve değiştirilinceye veya herhangi bir nedenle durdurulmasına kadar uygulanır.

Bildirime tabi tarife değişiklikleri

MADDE 10 – (1) Bildirime tabi tarifelerin değişiklikleri, 9/12/2005 tarihli ve 26018 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Petrol Piyasası Bilgi Sistemi Yönetmeliği hükümleri kapsamında tarife değişikliği bildirimının yapıldığı günü izleyen gün başından itibaren uygulamaya girer ve değiştirilinceye veya herhangi bir nedenle durdurulmasına kadar uygulanır.

(2) Metodolojiye ilişkin, tarife değişikliği bildirimleri değerlendirilerek, tarife değişikliğinde;

a) Depolama tesislerinde erişimi kısıtlayıcı,

b) Petrol piyasasında faaliyetleri veya rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğurabilecek

hükümlerin bulunması veya depolama tarifesinin tip tarifeye uygun olmaması halinde, tarife değişikliği bildirimini iade edilerek eski tarifelerin uygulanmasına devam olunur. İadenin gerekçeleri ilgiliye tebliğ edilir.

(3) Bildirime tabi tarifeler onay gerektirmez.

Fiyat listesi değişiklikleri

MADDE 11 – (1) Fiyat listelerinin değişiklikleri, Petrol Piyasası Bilgi Sistemi Yönetmeliği hükümleri kapsamında, bildirim yükümlüleri tarafından yapılır ve bildirim yapıldığı günü izleyen gün başından itibaren uygulamaya girer ve değiştirilinceye veya herhangi bir nedenle durdurulmasına kadar uygulanır.

Tarife, fiyat listeleri ve fiyat ilanlarının kamuoyuna açıklanması

MADDE 12 – (1) Onaya tabi tarifeler ile değişiklikleri Resmî Gazete’de ilan edilir.

(2) İletim ve depolama tarifeleri ile akaryakıt toptan ve dağıtım fiyatlarına ilişkin en az, en çok ve ortalama veriler, Kurum internet sayfası aracılığıyla kamuoyuna açıklanır. Dağıtıcılarca, bayilerine, iller bazında; tavsiye edilen veya tavan olarak belirlenen fiyatların internet aracılığıyla açıklanması Kurumca kararlaştırılabilir.

(3) Fiyat ilanları, akaryakıt istasyonlarında veya köy pompalarında yer alan ilan panolarında yapılır.

Fiyat ilanı

MADDE 13 – (1) Bayilik (İstasyonlu) lisansı sahipleri;

a) İstasyonlarında veya köy pompalarında, satışa sundukları akaryakıtların resmi isimlerini ve tavan fiyatlarını istasyonların ön cephesinde, yoldan açıkça görünür şekilde konuşlandırılmış ilan panosunda ilan etmekle,

b) İlan panosunda yer alan akaryakıt türlerini istasyonunda veya köy pompalarında satışa hazır bulundurmamakla,

c) Her bir akaryakıt pompasında, pompada satılan akaryakıtın resmi ismi ile fiyatını belirtmekle,

ç) İlan panosunda yer alan tavan fiyatların üzerinde akaryakıt satışı yapmamakla,

d) Kullanıcılar tarafından dağıtıcı lisansı sahiplerine yapılabilecek ihbar ve şikayetlere ilişkin açıklamalar ile ücretsiz telefon numarasının yer aldığı levha ve/veya çıkartmaları, istasyonlarında pompa adası; bulunması halinde her adaya, ada bulunmaması halinde tüm pompalara asmakla yükümlüdür.

(2) İlan panolarında; bayisi olunan dağıtıcı lisansı sahibinin marka ve logosu, bayilik lisansı sahibinin adı veya unvanı ile bayilik lisansının tarih ve sayısı da yer alır. İlan panolarındaki fiyat haricindeki bilgilerin değiştirilmesi için zamana ihtiyaç duyulan hallerde, geçici değişiklikler pankart, afiş, çıkartma gibi araçlarla yapılır.

(3) İlan panosu hariç olmak ve pompa üzerinde yer alan resmi isimlerin okunmasını engellemek kaydıyla, istasyonun dahilinde veya haricinde ticari isim ve markalar ile bunlara ilişkin işaretler kullanılabilir.

Yerli üretim ham petrol fiyatına ilişkin uyumsuzluklar

MADDE 14 – (1) Yerli ham petrol üreticileri ile rafinerici lisansı sahipleri arasındaki yerli ham petrol fiyatına ilişkin uyumsuzluklarla ilgili olarak, başvuru üzerine Kurum tarafından inceleme ve değerlendirme başlatılır. Kurum, gerekli gördüğü her türlü bilgi ve belgeyi taraflardan isteyebilir ve tarafları doğrudan görüşmeye çağırabilir. Uyumsuzluk, inceleme ve değerlendirme sonrasında Kurul Kararı ile en geç otuz gün içerisinde tarafları bağlayacak şekilde sonuçlandırılır.

(2) Uyumsuzluk sonuçlanana kadar rafinerici lisansı sahipleri, yerli ham petrolü teklif ettiği fiyattan almaya devam eder.

Piyasaya müdahale

MADDE 15 – (1) Piyasada faaliyetleri veya rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte anlaşma veya eylemlerin piyasa düzenini bozucu etkiler oluşturması halinde, gerekli işlemlerin başlatılmasıyla birlikte, Kurul Kararıyla her seferinde iki ayı aşmamak üzere, faaliyetlerin her aşamasında, bölgesel veya ulusal düzeyde uygulanmak için taban ve/veya tavan fiyat tespit edilebilir. Bu durumda, gerekli tedbirlerin alınmasına ilişkin olarak ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Uyum yükümlülüğü

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte uygulanmakta olan onaya veya bildirim tabi tarifeler, değiştirilmedikleri takdirde 31/12/2008 tarihine kadar geçerlidir. Bu Yönetmeliğe uygun olarak hazırlanacak;

a) İletim ve onaya tabi depolama tarifelerine ilişkin tarife değişikliği başvuruları ile rafinerici ve bildirim tabi depolama tarifelerine ilişkin tarife değişikliği bildirimleri 31/10/2008,

b) Dağıtıcı tarife değişikliği bildirimleri 31/12/2008,

tarihlerine kadar, Kuruma sunulur. İşleme lisansı sahipleri, son bildirimlerinde değişiklik olmasa dahi, 31/10/2008 tarihine kadar akaryakıt toptan fiyatı değişikliği bildirimini yapar.

(2) Birinci fıkradaki süreler, ilgilinin talebi halinde ve başlatılmış işlemlere münhasır olmak üzere, Kurumca 60 iş gününe kadar uzatılabilir.

(3) Onaya tabi tarifelere ilişkin tarife değişikliği başvuruları bu Yönetmeliğin 9 uncu, bildirim tabi tarifelere ilişkin tarife değişikliği bildirimleri bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesi hükümlerine göre sonuçlandırılır. Başvurularda mevcut tarifeye göre değişiklik yapılması halinde yapılan değişikliklerin açıklamaları yer alır.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmeliğin;

a) 12 nci maddesinin ikinci fıkrası 1/1/2009 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Başkan yürütür.